

Pat és Patachon Bécsben

Százezrek a Pályaudvaron. A két komikus pályája

(Bécs, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lerongyolt, leszegényedett Bécs vidámsághoz szokott kedvét ma sem vesztette el. Beigazolta most, abból az alkalomból, hogy Pat és Patachon megérkeztek. Nincs az az államfő, az a primadona, nincs az a győztes hadvezér, akit többen és nagyobb lelkesedéssel fogadnának, mint ezt a jóízű két komikust, akik ugylátszik, értesülve voltak az osztrák nép kedélyéről és maguk is kedélyesen vonultak fel Bécs városában. A vonaton ugyanis ismert maszkjukban, fejükön utánozhatatlanul komikus kalapjaikkal jöttek és így köszöntötték a bécsi publikumot, amely százezerszámba várta őket tegnap délután a Nyugati pályaudvar előtt. A perronon, a várótermekben és kint az indóház előtt életveszélyes tolongás volt, az operatőrök, akik a jelenetet megakarták filmesíteni, képtelenek voltak erre a munkára, Pat és Patachon kénytelenek voltak visszamenekülni a pályaudvar épületébe és a menekülés közben a magas Pat kezét a publikum összevissza karcolta. Órákhoz tartott, amíg sikerült bejutniuk autójukba és a Hietzingben lévő Parkhotelben megszállani.

A két komikus neve nem mindenütt Pat és Patachon. Dániában Világítótorony és Tolókocsi, Angliában a Hosszu és Kurta, Hollandiában Watt és Félwatt, olaszul X és Y, Magyarországon pedig két csavargó után Horo és Zuru. A becsületes polgári nevük azonban: a szikár Paté Schenström Károly, a gömbölyű Patachoné pedig Herold Madsen. Patachon 34 éves, Pat negyvenhárom. Mind a kettő házas és állítólag boldog házaséletűek, azonban arra kérték az újságírókat, ne hogy ezt Bécs női közönségével is tudassák.

A világhírű két komikus életpályája: Pat husz éve, hogy a színészi pályán működött, legkedveltebb komikusa volt a kopenhágai Norebros színháznak és már négy éve, hogy a film számára is játszott. A kis Patachont akkor még alig ismerte. Mielőtt Pat színész lett, könyvkötősegéd volt.

A gömbölyű Patachon apja a Dániában levő Silkeborgban korcsmáros volt. A fiu nagyon szerette a cirkuszt és amikor apjától megkérdezte, vajjon elmehet-e cirkuszi artistának, az öreg korcsmáros egy pofonnal felelt.

— Egy napon — így mondotta Patachon — pontosan, amikor 13 éves és 1 hónapos lettem, cirkusz jött a városunkba. Odamentem az igazgatóhoz és kértem, hogy vegyen fel. Mindjárt meg is mutattam művészetemet, néhány halálugrást a karfáról, cigánykereket és még egy-két produkciót. Az igazgató meg volt velem elégedve, de mindjárt hozzátette, hogy szerződöttemhez apai beleegyezésre

lesz szükségem. Hazamentem és bejelenttem apámnak szándékomat. Persze, hallani sem akart róla, mire nyolcnapos sirás következett, annyit sirtam, mire az apám szíve is megégett rajtam, mire megengedte, hogy beálljak cirkuszi művésznek, de hozzátette, hogy nyolc nap múlva minden bizonnyal vissza fogok jönni. Borzasztó idők következtek, én azonban makacsul kitartottam, nehogy apámnak igaza legyen. Voltam műlovar, akrobata és amit

talán el sem hisznek, kigyóember. 1920-ban a Schumann-féle kopenhágai cirkuszban dolgoztam, amikor hozzám jött a Palladium-filmtársulat igazgatója azzal a kérdéssel, nem lennék-e hajlnadó Pattal együtt a film számára dolgozni? Azóta hátat fordítottam a cirkusznak és egyenes vonalban megyek Pat barátom által vezetettve a dicsőség felé.

Bécsben a komikusok „A Práter két csavargója” című film számára fognak játszani.

Kapituláltak a horvátok?

Egy földmivespárti képviselő támadása Zombolya Romániához csatolása miatt Nincsićs külügyminiszter ellen a szkupstinában. A horvátok feltétel nélkül teljesítik a szerbek követeléseit. A horvát parasztpárt szakít Moszkvával is

(Belgrád, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A jugoszláv parlament, mint arról már megemlékeztünk, a leghevesebb harcok színe helye lett. A szerbek élethálál harcot vívnak a horvátokkal a fölöttébb problematikus szerb-horvát-szlovén egység biztosításáért. A horvát vezetőket még az ősz folyamán a szerbek sorra bebörtönözték és a február 8-iki választások után összeült parlament első teendője az volt, hogy megsemmisítette a horvát képviselők mandátumait.

Azóta a harc folyik a szkupstinában. A hadiszerecsene a szerbekre mosolyog. Napról-napra újabb botrányok színhelye a belgrádi parlament. A kormányzó pártok követelik, hogy az összes 1918. év óta felmerült panamavádak megvizsgáltságának.

Nincsićs szerb külügyminiszter a keddi ülésen Vuics Demeter bántási földmivespárti képviselő részéről hatalmas támadásban részesült Zombolya Romániához csatolása miatt.

Mai belgrádi táviratunk szerint — ugylátszik — a szerb szkupstina harcai a fináléhoz érkeztek. A vezetőitől megfosztott és megrendszabályozott horvát köztársasági parasztpárt kapitulált. Kényre-kedvre, feltétel nélkül megadta magát.

Tudósításunk Jugoszlávia parlamenti eseményeiről részleteiben a következő:

Támadás Zombolya átadása miatt

A keddi országgyűlésen Vuics Demeter bántási földmivespárti képviselő Nincsićs külügyminiszterhez intézi beszédjét. Élesen támadja a külügyminisztert, aki szerinte Neuzinban szerb hallgatók előtt egy népgyűlésen azt mondta, hogy ha nem szavaznak rá, akkor átadja a községet Romániának épügy, mint, ahogy Zombolyát átadta.

— Amint látható — mondja — Nincsićs ur most nagyon harcias. 1914-ben azonban összecsomagolt és Szalonikibe ment, ahelyett, hogy harcolt volna. A tulsó oldalon — folytatja a radikálisok felé mutatva — nagyon sokan vannak, akik a magyarok alatt nagyobb magyarok voltak Tisza Istvánnál, most pedig nagyobb szerbek akarnak lenni, mint mi vagyunk. Megemlíti végül, hogy Kokanovics Cséda, bár a parlament tegnap már igazolta mandátumát, még mindig le van tartóztatva.

Nincsićs nyomban válaszol Vuics támadására, cáfolja Vuics állításait. Kijelenti, hogy nem ő adta át Zombolyát Romániának, hanem a parlament. Zombolyáért egyébként két községet adott Romániának.

Egy horvát képviselő bejelenti a kapitulációt

A mai szkupstina ülésén napirend előtt szót kért Radics Pál képviselő, Radics István unokaöccse és zsufolt karzatok előtt, siri csendben nyilatkozatot tett a horvát köztársasági parasztpárt nevében. Háromórás beszédben fejtekte ki Radics Pál a Radics-párt politikáját, majd egy nyilatkozatot olvasott fel. Eszerint a horvát parasztpárt elismeri a mai SHS. államot egy séges és oszthatatlan monarchiaként a Karagyogyevics dinasztia jogára alatt. Felbont mindennemű összeköttetést a moszkvai paraszter-nacionáléval, amelyek ugylátszik szellemi természetűek voltak. A horvát parasztpárt a mai alkotmány álláspontjára helyezkedik és törvényes eszközökkel küzd a töke, rend és az alkotmány revíziójáért. A párt elismeri a szerbek, horvátok és szlovénok nemzeti egységét, amely de facto nincs meg, de mindenki kötelessége arra törekedni, hogy meglegyen. A nemzeti hadsereg elleni mindennemű agitációt a horvát

Korai pészách

Irta Sólem Aléchem

I.

Ki nem ismeri Narrenberg világhírű német várost? Régi zsidó hitközség, sőt nemcsak régi, de jámbor, istenfélő is. Ennek a hitközségnek a tagjai azzal lettek világhírűek, hogy sohasem töprengtek, sohasem kutattak tulsokat, hogy sohasem filozofáltak és hogy mindenek fölött az isteni kérdésekkel sohasem törődtek. Rájuk igazán rá lehet mondani, hogy mesterkéletlen zsidók.

Egész zsidó hitük három hittételből áll, amelyek valószínűleg Ábrahám ósapánktól, sőt talán Adámtól származnak: a Jahrzeit, a bármicváh és a pészách.

Ez a három hittétel egymagában elegendő volna ahhoz, hogy a zsidó népet számos évezreden át fentartsa.

Ne higyjétek ám, hogy ők ezt saját ujjukból szopták, dehogyan: több alkalommal hallották ezeket rabbijuktól, doktoruktól és hitszónokuktól, aki a narrenbergi hitközségnél nem kevésbé állott tiszteletben, mint a római pápa a katolikusoknál.

A rabbi, doktor és hitszónok a „rebbe”, — és a narrenbergi hitközség azt hiszi, hogy olyan tudós, mint az ő „rebbejuk” nincs több az egész világon.

Hitszónoklataiba, amelyeket minden ünneppon tart, héber mondatokat hullajt bele, amelyeket csak a sziddur szerzője értene meg, ha feltámadna, vagy talán ez sem. A narrenbergi zsidók úgy beszélnek róla, mint egy csodabibiről; büszkének arra, hogy husz éve, amióta náluk rabbi és hitszónok, még sohasem tévedett; minden ünneppon ugyanaz a be-

széi, ugyanazon idézetekkel, ugyanabból a tönách-ból, ugyanazzal a magyarázattal és ugyan-azokkal a hasonlatokkal. A rabbi, doktor és hitszónok tekintélye a városkában olyan nagy, hogy semmilyen bármicváhra, ünnepre előkészülni addig nem kezdenek, amíg a rabbi, doktor és hitszónok a napot meg nem állapította.

Minden narrenbergi zsidónak a házában zsidó naptár (luách) kell, hogy legyen, éppugy, mint ahogy erev-jomkippurra minden narrenbergi zsidó asszonynak fehér a kapóra-tyukja. De ha az ünnepek közelednek, senki sem bizik a naptárban; a rebbehez mennek, hogy tőle érdeklődjék meg a „pontos” napot.

A pészáchot Narrenbergben több fényvel, pompával és „kösersággal” ünneplik meg, mint a legvallásosabb zsidók városában. A dicsőség érte a narrenbergi asszonyoké, akik olyan jámborak, hogy pészáchkor a színházban még a chómeedig látsóvet sem akarják használni.

Most, miután a narrenbergi zsidókkal közelebbi ismeretséget kötöttünk, átmehetünk a történet lényegére, mely történet 1908-ban, vagy 5668-ban, a világ teremtése óta a zsidó naptár szerint, Narrenberg városában lett meg.

II.

A narrenbergi hitközség szükségleteinek kielégítésére saját gyártmányait és termékeit használja fel, a zsidó irodalmat kivéve. Valamikor a narrenbergiek zsidó irodalmat a külföldről, Londonból vagy Varsóból szoktak importálni.

Utóbbi időben azonban, amikor az a sok nyugtalanság, forradalom, új alkotmány, háború és pogrom kezdődött, a hatalmas emigráció hullámai sok más lélek közt egy házalót, egy igazi szöförimterjesztőt is, Pinkusz Pincheszt Narrenbergbe sodort.

Pinkusz Pinchesz alacsony termetű, gyorsan

stüreglödő emberke; felszeme nagy, a másik kicsi, — és miközben beszél, a kicsi szem a nagyhoz kacsint át, mintha csak azt mondaná: „Há?” — és a nagy szem azt válaszolja: „Nana!”

Első időben eleget kinlódott, elég gondot, nyomorúságot és szégyent viselt el német testvérei részéről, amíg régi, szülőföldjéről való parnoszojához (foglalkozás) visszatérhetett: zsidó könyveknek és könyvecskéknak a házakba való széthordáshoz. Leverten, tönkretéve, meztelenül és kiéhezettén hagyta el azt az országot, ahol született, míg nagy üggyel-bajjal szabad földre jutott: Narrenbergbe. Itt nem kellett pogromtól tartania, de az éhenhalástól még nem menekedett meg, annál kevésbé, mintha ebben a szabad országban a snorolás meg van tiltva, még a testvérek között is. Minden embernek kell valamit csinálnia, de a mi Pinkusz Pincheszünk, sajnos, e szabad országban semmiféle foglalkozást nem tudott szerzeni. Hibás ebben nem annyira ő volt, mint inkább a nyelv, — mivelhogy ő nem értette a narrenbergiek nyelvét, sem ezek az övét.

Az első napokban a narrenbergi utcákon ödögölt, nezte a várost, az embereket, az eget és a földet.

Ugy látszik, mintha ugyanazok a házak, az emberek, ugyanaz az ég és a föld lenne, és mégis minden más: mindenki nyugodtan jár-kál, zavartalanul, nem félve egy felülről jövő köttől, vagy egy hátulról döfött késtől. Boldog emberek, áldott föld!...

Lassan azonban elvesztette a szabad ország Pinchesz szemében minden varázsát. Ennek a változásnak az éhes gyomor volt az oka. A gyomor volt az oka. A gyomor kellemetlen kliens. Amikor az evés ideje jön, sem politikáról, sem pedig filozófiáról nem akar hallani.

tok azonnal beséges az új ha

Különösen Pálnak, hogy mostani határait ismeri el ket, amelyek az nép oszthatatl

A Budapest hivatalos meg

három

A kissek

(Cluj-Kolo tudósítójától.)

a kissebesi (Kö jelentést tett a teglő vagonokat fel és az azok más értékes ár tésre éjjeli öröl ban ezeknek s töröket. A vas

Rigó László zetése alatt cse betörök azonban hogy csendöröl ujjabb betörést ter cselhez fo küldte s ömag déses vagonok éjszaka siker k

A betörő

látták, hogy csendörörmeste őket. Hármann pen egy buzav dészmalni. E helyéből s mi ségen megállá gittai Sándor és váltókezel százezer lej é találtak náluk

A kolozsv Bohatiel Sánd gyalást ebben tak beismerté után visszavotte az itele évi börtönne Az itéletet u felebezték.

— Gond

odik a gy lopni, vagy meg kell sz A kellemetl született kö ahhoz, hogy dulásra nyu a narrenber dett, hogy azért, hogy egyszerűen a szívén k

Pinkusz maga tájz meg:

— Ne de én ger Az alkotm földre buk fázasztaná mondani s nedovet k melocholet megtarthas monesz!

A ném bocsánatot sem hallo ugyanezt lanul tov az idejét morult fr csak a bo

Mint sikerei vo tatta eddi gukról: -

tok azonnal beszüntetnek, mert a hadsereg szükségessége az új haza megvédésére.

Különösen tetszett az a bejelentése Radics Pálnak, hogy a horvát nép a jugoszláv állam mostani határait, mint a horvát nemzet határait ismeri el. A horvátok mindazon területeket, amelyek az SHS államhoz tartoznak, a horvát nép oszthatatlan nemzeti területének tekintik.

A Budapesten keresztül érkezett távirat még hivatalos megerősítésre szorul.

Elítéltek három tolvaj váltókezelőt

A kisbesesi állomáson több értékes
vagont feltörtek

(Cluj-Kolozsvár, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elmúlt év őszén Hunyadi István, a kisbesesi (Kolozs-megye) állomás helyettes főnöke jelentést tett előljáróinak, hogy az állomáson vesztőteglő vagonokat egy betörőbanda egymásután feszíti fel és az azokban elraktározott búzát, posztót és más értékes árut alaposan dezmálgatja. A jelentésre éjjeli őrköt rendelt ki a vasuti hatóság, azonban ezeknek sem sikerült elfogni a vakmerő betörőket. A vasut erre büntügyi feljelentést tett.

Rigó László bánffy-hunyadi csendőrmester vezetése alatt csendőrség szállt ki a helyszínre. A betörők azonban óvatosak voltak s mivel tudták, hogy csendőrök nyomoznak utánuk, nem mertek újabb betörést megkísérelni. Ekkor a csendőrmester cselhez folyamodott. Embereit látszólag hazaküldte s ő maga néhány éjszaka keresztül a kérdéses vagonok alá bujt, úgy várta a betörőket. Egy éjszaka siker koronázta vállalkozását.

A betörők ismét visszamerészkedtek, mivel látták, hogy a csendőrök eltűntek a faluból. A csendőrmester a vagon alól persze egész jól látta őket. Hármán voltak, zsákokkal felszerelve és éppen egy búzával megrakott kocsit akartak megdezmálni. Erre Rigó őrmester kiugrott rejtékhelyéből s mind a hármat letartóztatta. Az ügyészen megállapították, hogy Margittai Péter, Margittai Sándor és Sussmann Péternek hívják őket és váltókezelők. Házkutatás alkalmával mintegy százezer lej értékű bört, búzát szövetet és gyapjút találtak náluk.

A kolozsvári törvényszék büntetőtanácsa, dr. Bohatli Sándor elnöke alatt ma tartott főtárgyalást ebben a bűnyben. A kihallgatott vádlottak beismerék bűnüket. Ilea ügyész vádbeszéde után visszavonult a tanács, rövid idő múlva kihirdette az ítéletet. Eszerint a törvényszék egy-egy évi börtönnel sújtotta a megtévedt vasutasokat. Az ítéletet úgy az ügyész, mint a vádlottak megfélebbzték.

— Gondolsz-e reám, vagy nem? — harciaskodik a gyomor, — tölem mehetsz koldulni, lopni, vagy fosztogatni, az enyémét azonban meg kell szerezned és a többivel nem törődöm. A kellemetlen azonban az a dologban, hogy született koldusnak kell lenni, koldus lélek kell ahhoz, hogy az ember a kezét nyilvánosan koldulásra nyújtsa ki. A mi hőstünk soká járkált a narrenbergi utcákon, ameddig odamerészkedett, hogy az első járókelőt megszólítsa. Nem azért, hogy kolduljon, — Isten ments! — csak egyszerűen azért, hogy kibeszélhesse magát és a szíven könnyíthessen.

Pinkusz Pinchesz az első német járókelőt a maga tájszólásában körülbelül így szólíthassa meg:

— Ne vegye rossz néven, kedves dács ur, de én ger vagyok itt és nem értem a Iosent. Az alkotmány elől menekülök és ugyszólva a földre buknom a pónimommal. Higyje el, nem fárasztanám, ha csak nem lenne máz ugy, ahogy mondani szokták: bóí májem ád nefes. Én nem nedovet kérek magától, chólile, csak valamilyen melochoet keresek, bármilyet, hogy a nösomet megtarthassam. Legyen magában egy kis rachmonesz!

A német végig meghallgatta, azután pedig bocsánatot kért, hogy ilyen nevű utcáról sohasem hallott és tovább ment. A második német ugyanezt a szónoklatot hallgatta végig és szótlanul továbbment; a harmadik dühös lett, hogy az idejét ellopják, alaposan összeszidta a „nyomorult frátert”; a negyedik meg sem hallgatta, csak a botját mutatta és rendőrral fenyegetőzött. Mint látni, hőstünknek nem valami nagy sikerei voltak a németeknél és meg is változtatta eddigi véleményét róluk és szabad országukról: — elkeseredett ellenségük lett.

(Folytatása következik.)

Diplomáciai affér a csehszlovák pásztorlevél miatt A prágai diplomáciai testület tiltakozott a pápai nuncius személyének megsértése miatt

(Prága, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Csehszlovákiában a politikai és közéleti közvélemény még mindig nem tért napirendre a néhány hónappal ezelőtt kiadott nunciusi pásztorlevél fölött. A tisztán politikai természetű affért, a különböző politikai taktikai fegyvernek használták fel és ma már a különböző beavatkozások miatt elmergesedett helyzet diplomáciai botrányra dagadt.

A prágai pápai nuncius tudvalevőleg még az elmúlt év december hónapján pásztorlevelet bocsátott ki, amelynek értelmében a katolikus egyház felszólította a katolikus vallásu kommunistákat, hogy a pártból lépjenek ki, mert ellenesetben a katolikus egyház kiátkozza őket.

Kommunista és szocialista körökben óriási reakciót szült a pásztorlevél, amelynek következményeképpen rengetegen léptek ki az egyház kötelékéből. Az így előállott helyzetet a maga

céljaira aknázza ki a cseh nemzeti egyház, mely szorgalmas akvirációs munkát fejtett ki a katolikus egyházból kiváló szocialisták és kommunisták között. Ebből a viszályból rengeteg sajtó és rágalmozási pör keletkezett, mert a szocialista és cseh nemzeti lapok hevesen támadták azokat a katolikus papokat, akik a pásztorlevél értelmében a kommunista, vagy szocialista párt-hoz tartozó híveiktől megtagadták az utolsó kenetet. A sajtókampány az utóbbi időben egészen elfajult. Legtöbb a szocialista és nemzeti sajtó egyenesen a pápai nuncius személyének támadt, akit több sértő kitétel mellett alkalmatlan idegennek neveztek. A sajtótámadás hatása alatt az egész prágai diplomáciai testület eljárta Benesnél, akinél a lapok hangja ellen tiltakozott. A testület tudomására hozta Benesnek, hogy a prágai diplomáciai testület doyenjének hasonló durvahangu megsértését tovább nem tűri.

Kétévi börtönt kapott a Kolozsvári Villamos Művek sikkasztója

(Cluj-Kolozsvár, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári törvényszék Moldován büntetőtanácsa előtt ma állott Seitanu János, a kolozsvári Villamos-Művek volt tisztviselője aki a múlt év tavaszán jogtalan inkasszálásokkal mintegy kilencvenötezer lejelt károsította meg az üzemet.

A tárgyaláson jelen volt Roata mérnök, mint a Villamos-Művek igazgatója, aki kihallgatása során elmondta a sikkasztás körülményeit. Seitanu egy regátbeli facégtől szerződtette át az üzemet, mivel az igazgatót személyesen ismerte és megbízható, munkaszerető embernek tartotta. Az illető facégnél pénztárat kezelte s így milliók fordultak meg a kezében, anélkül, hogy a reabizott pénzben valaha is hiányt lehetett volna találni. A Villamos-Műveknél szintén pénzkézellel megnyerzte felebbvalói bizalmát, úgy, hogy diszkrétebb pénzbeszédesi szerepei is voltak. Azonkívül a keze alá voltak rendelve a pénzbeszédeső hivatalnokok, akik villanyzámlákkal járták végig a várost s a beszédett pénzt Seitanu kezébe juttatták.

A múlt év tavaszán egy hirtelen felülvizsgálat alkalmával a kontroláló hivatalnokok zavarokat találtak a Seitanu könyveiben. Egy erre következő alaposabb vizsgálat aztán kiderítette, hogy körülbelül 95.000 lejjel Seitanu nem tud elszámolni. Azonnal jelentést tettek a hatóságoknak, melynek következtében a gyanus hivatalnokot letartóztatták. Kihallgatása alkalmával Seitanu bevallotta, hogy a pénzt ő sikkasztotta el, mert nem tudott csekély fizetéséből kijönni. A villanyzámlák alapján kisebb-nagyobb összegeket személyesen inkasszálta, a pénzt

saját szükségleteire fordította s a számlákat megsemmisítette.

A mai törvényszéki tárgyaláson azonban mindent tagadott. Ártatlanságát hangoztatta, melyet szegényes öltözetével kívánt bizonyítani. Elnök ur kérem, — mondotta — aki százezer lejt sikkaszt, az bizonyosan nem jár olyan rongyosan, mint én. Az utána kihallgatott tanúk vallomásai sem vetettek teljesen tiszta képet a bűntényre.

Constantinescu ügyész vádbeszédeben az összegyűjtött bizonyítékokat elegendőnek találta ahhoz, hogy a bíróság ítéletet mondhasson a megtévedt hivatalnok fölött. Hivatkozott a vádlott által tett beismerő vallomásra. Végül kérte a tanácsot, hogy a sikkasztó közhivatalnokra előirt öttől tíz évig terjedő fegyházbüntetést alkalmazza. Az ügyész után dr. Xantopol védőügyvéd arra kérte a büntetőtanácsot, hogy Seitanu ne közhivatalnoknak, hanem vállalati alkalmazottnak kvalifikálja. Kéri a bizonyítékok kiegészítését, mert az összegyűjtött aktákból még nem lehet megállapítani a vádlott bűnösségét.

Az elnök elutasította az ügyvéd kérését s ezután a tanács ítélethozatalra vonult vissza. Egy félóra múlva Moldovan elnök kihirdette a határozatot. Eszerint a törvényszék Seitanu Jánost sikkasztásban mondotta ki bűnösnek, melyet mint vállalati alkalmazott követett el és ezért, néhány enyhítő paragrafus alkalmazásával, kétévi börtönrre ítélte. Ezenkívül három évre felfüggeszti hivatalától és politikai jogaitól. Az ügyész az ítélet súlyosításáért felebbezett. Az elítelt is hasonlóan felebbezést jelentett be a táblához.

Tatarescu szerint a nemzeti párt elvesztette illuzióit Heves vita a kamarában a választási visszaélésekről

(Bucuresti-Bukarest, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi napokban a kamara üléseinek napirendjét majdnem teljes egészében a gorji választások kérdése foglalja le. Az ülések lefolyása szinte már sablonos. Az ellenzéki vezetők hosszú beszédekben fejtik ki a választási törvénytelen lefolyását, a kormány megbízottja pedig érvekkel és bizonyítékokkal igyekszik cáfolni az ellenzék állításait.

A mai ülésen elsőnek Ciurculescu képviselő tette szavát a választási panamát. Utána Gradisteanu képviselő szólalt fel, aki bejelentette, hogy az árvaszéki tisztviselők már öt teljes hónap óta nem kapnak fizetést, mert sem az igazságügyi tárca, sem a belügyi tárca nem akarja vállalni.

Ezután Tatarescu miniszter felelt a választási interpellációra. A miniszter beszédét Mihalahe sűrű közbeszólásokkal zavarja meg, amelyek következtében kisebb incidens is támadt, mert Tatarescu miniszter egy ízben azt a kitételét használta, hogy Mihalahe nem mond igazat.

Tatarescu miniszter mindenképp leszögezte, hogy ő bizonyítékokkal felszerelve jött a kamara ülésére.

— Az ellenzék vezetői egészen másképpen beszéltek a választások alatt — mondja — és egészen másképpen beszélnek a kamarában.

Birtokomban van Pop-Ciceu Istvánnak egy nyilatkozata, amelyben kijelenti, hogy a gorji választás annyira tiszta volt, amilyen Romániában még egyáltalában nem volt. Ezenkívül hasonló szellemű nyilatkozataim vannak az ellenzéki pártok összes reprezentánsaitól.

Lupu közbekiált:

— Hát a csendőrtiszt, aki megpofozta Dobrescut?

— A csendőrtiszt cselekedete — feleli a miniszter — engem csapott arcul, mint állam-polgárt és mint minisztert is. Épen ezért gondoskodtam arról, hogy elvegye méltó büntetését.

Lupu és Tatarescu ezután szöcsatába elegyednek. Tatarescu ugyanis kijelenti, hogy a gorji választókerület valamennyi paraszta gazdag, míg Lupu hevesen kifakadva állítja, hogy a gorji parasztok hallatlan nyomoruságban élnek.

Argetoianu: Szászrégenben is erőszakosságok történtek.

Tatarescu folytatja a beszédét:

— Megértem a nemzeti pártot, amely nem azért méltatlankodik, mintha tényleg választási visszaélések történtek volna, hanem csupán azért, mert elvesztette illuzióit és csalódott reményeiben. En a magam részéről sajnálattal és részvétellel vagyok a nemzeti párt iránt.

Lupu ezután hosszú beszédekben bizonyítja vádjait.

március 28

D-ban a Schutzam, amikor az igazgatója azzal azzal együtt a fordítottam a Pat barát

két csavarani.

csatolása
k feltétel
szakít

— Nincsi en azonban t, ahelyett, lon — foly — nagyon so — att nagyobb most pedig mint mi va — Kokanovics már igazolta tartóztatva. ics támadá — elenti, hogy ániának, ha — gyébként két

képviselő
kapitulációt

nd előtt szót stván unoka — siri csendben asági paraszti — fejtekte ki t, majd egy t a horvát államot egy — a Karagyor — pont minden — parasztiinter — szellemi ter — tpart a mai lik és törvé — d és az alkot — ri a szerbek, ségét, amely kötelessége A nemzeti tiót a horvá —

elég gondot, l német test — földjéről való rhetett: zsidó házakba való e, meztelenül rszágot, ahol szabad földre lett pogrom — nég nem men — tha ebben a g van tiltva, en embernek Pinkusz Pin — an semmiféle Hibás ebbe a nyelv, — bergiek nyelv

ergi utcákon reket, az eget

t a házak, az öld lenne, és nyugodtan jár — felülről jövő éstől. Boldog

szabad ország át. Ennek a az oka. A gyo — metlen kliens. litikáról, sem i.

A szenátus ülésén Teulescu püspök bejelenté, hogy most van hetedik évfordulója Beszarábia csatlakozásának. Kéri, hogy ennek alkalomból gondoskodjanak a beszarábiai vasutak rendbehozásáról. Bartholomeo és Coropinsky püspökök ugyancsak Beszarábia csatlakozásáról beszélnek.

A szenátus ezután áttér a napirendre, amelynek során tovább folytatják a közigazgatási reformjavaslat részletes vitáját. A mai ülésen a 333-ik paragrafusig jutottak el és valószínű, hogy az éjjeli ülés során egészében megszavazzák a javaslatot.

A londoni arisztokrácia botránypöre

Dennistoun alezredes katonai karrierjének titka

(London, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A londoni „High life“-ot két hét óta egy minden ízében érdekes és szenzációs pör tartja izgalomban. Növeli a pör érdekességét az a körülmény, hogy az affér főszereplője Dennistoun alezredes, aki tudvalevőleg második férje a híres Carnavon lord özvegyének. Dennistoun alezredes, most első felesége pörli részben azokért az ékszerekért, amelyeket rövid házasságuk ideje alatt férjének ajándékozott, részben azoknak a pénzösszegeknek visszafizetéséért, amelyekkel férjének legénykori adósságait egyenlítette ki. A pör tárgyalásának során a pörösködő felek a legszemérméletlenebbül teregetik ki családi intimitásaikat.

Dennistoun alezredes első felesége anyagi követeléseinek teljesítését azzal az ürüggyel tagadta meg, hogy volt felesége erkölcsstelen életmódot folytatott. Az asszony erre a vádra azzal felelt, hogy erkölcsstelen életmódjáról volt férje nagyon is jól tudott, hiszen abból anyagi előnyöket is élvezett. Az asszony beadványában többek között felemlítette, hogy az ura biztatására kötött viszonyt Cowans tábornokkal és éppen ennek köszönheti volt férje katonai karrierjét.

Dennistoun egy valaha igen gazdag bankár családból származik, apja azonban 1913-ban teljesen tönkrement. Dennistoun alezredes ezernyolcszázhetvenkilencben született. Apja először azt akarta, hogy fia üzletét vegye át, később azonban beleegyezett, hogy katonai pályára lépjen. Az ifju Dennistoun jövedelmeivel egyáltalában arányban nem álló költséges életmódot folytatott, úgy, hogy apja üzleti bukása után teljesen hitelezőinek karmai közé jutott. Első házassága a már említett körülmények miatt szanalta anyagi helyzetét. Előbb Délafrikában teljesített szolgálatot, később Cowans tábornok maga mellé rendelte a párisi követéségre. Ebben az időben Cowans tábornoknak szabad bejárása volt az alezredesnéhez, Dennistoun, aki egy távolabb eső lakosztályban lakott, egyáltalában nem zavarta ezt a viszonyt.

A husvétii ünnepeken a sütéshez, főzéshez

csak husvétii pecséttel ellátott

כשר של פסח
CERES

ételsírt veggünk!

GEORG SCHICHT A. G. AUSSIG.

Képviselet és nagybani raktár:

Boskovitz Lajosnál, Cluj,

Telefonszám 459.

Ezerkilencszázhatvanban a házasságok békésen szétváltak, majd öt évvel később törvényes úton is kettészakadt ez a minden ízében különös házasság. Ettől az időponttól kezdve Dennistoun alezredes anyagiilag teljesen tönkrement. Kétségbeesett anyagi helyzete közepette találkozott Párisban 1923-ban lord Carnavonéval, a világhírű egyiptomi kutató feleségével, akihez már régóta gyengéd szálak fűzték. Lord Carnavoné huszezer fontot bocsátott lecsúszott gavallérja rendelkezésére, aki ezzel az összeggel rendezni tudta zilált anyagi viszonyait. Amikor Carnavon lord kutatásainak áldozata lett, az özvegy feleségül ment Dennistoun alezredeshez, de boldogságukat hamar megzavarta a régi hitves, aki anyagi természetű követeléseinek érdekében pört indított az alezredes ellen.

Különös érdekessége volt a tárgyalásnak az a szembeviteli jelenet, amikor a régi házastársak álltak egymás mellett a bíróság előtt. Az asszony temperamentumos szórta volt férje szemébe vádjait s kiméletlenül leplezte le összes piszkos ügyeit, de a saját maga szemébe is

Ujból szabályozzák az idegen valuták kivételét

(Bucuresti-Bukarest, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztérium rendeletet küldött szét az összes vámhivatalokhoz, amelyben újból módosítja a személyforgalomban való idegen fizetőeszközök kivételét. A rendelet szerint a következő összegek vihetők ki minden approbálás nélkül: 2000 francia frank, 2000 belga, 1000 svájci frank, 6000 dinár, 10.000 leva, 400 rentenmárka, 100 dollár, 90 fontsterling és 3000 cseh korona. A felsoroltakon kívül bármilyen valuta kivihető, amely 2000 francia frank értékének felel meg.

Ünneplik Balfourt Palesztinában

Tel-Aviv díszpolgárává választotta

(Jeruzsálem, márc. 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amióta Balfour Palesztina földjére lépett, a zsidóság leirhatatlan extázisban ünnepli nagy angol barátját. Az arabok tüntetése e manifesztáció mellett teljesen eltörpül. Gyűléseken, istentiszteleteken ünneplik a korszakos deklaráció megteremtését. A legrégebbi zsinagógákban méltatják Balfour munkásságát a zsidóságért és a világ legnagyobb rabbi-tudósai mint a zsidó történelem kimagasló egyéniségéről emlékeznek meg róla. Ahol autóján elvonul, virágot hintenek eléje és a zászlódiszbe ékesített

Jeruzsálem nem egy lobogóján ez a fölirat: *Eljen lord Balfour, a zsidók barátja.*

Balfour lord már meglátogatót több palesztinai várost és történelmi helyet. A lakosság mindenütt a neki kijáró tisztelettel fogadta.

Tel-Aviv városa lord Balfourt díszpolgárává választotta és egyik legszebb utvonaltól róla nevezte el. Ezt a példát különben más városok is követték.

Az arabság egy része állja a proklamált szrajkot és tiltakozó táviratokat küldött a fő-kormányzónak.

A magyar miniszterelnök fiának kofliktusa Szlovenszkóban

Le akarták tartóztatni a fiatal Bethlen grófot. Egy sportegylet feloszlataának kullsszatítka

(Tátrafüred, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szlovenszkói teljhatalmu minisztérium utasítása alapján a kassai rendőrség elrendelte a Kassai Sport Club feloszlataását, azon általános indokból, hogy a klub nemzetellenes agitációt fejt ki. A klub feloszlataásának legfőbb indoka visszanyul a klub által Ótátrafüreden rendezett téli sportversenyekre, amelyen nagy számmal jelentek meg különböző budapesti egyesületek versenyzői, közöttük Bethlen István gróf miniszterelnök fia is.

A versenyre kiküldött detektívek jelentései szerint több budapesti fiatalember, de különösen a miniszterelnök fia meggondolatlan sértő nyilat-

kozatotokat tett a Grand-szállóban kifüggesztett nemzeti jelvényekről, Masaryk fényképéről, sőt a szlovák nyelvű táblákat le is szakítottak. A rendőri közegek már akkor erőlyesebben kívántak fellépni, úgy ellenük, mint a klub ellen, azon a címen, hogy alkalmat ad nemzetellenes tüntetésekre. A fiatal Bethlen gróf letartóztatása csak azért maradt el, mert már másnap reggel elutazott.

A hatóságok most egyéb okok között ezt is felsorakoztatták a Kassai Sport Club feloszlataása alkalmából. A Club vezetői remélik, hogy sikerülni fog a hatóságokat meggyőzni a feloszlataás jogtalan voltáról.

Ismét előtérbe került az oroszországi zsidótelepesítés

A Joint támogatását és ellenőrzését kéri

(Varsó, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az oroszországi zsidóság kolonizációjának terve Szovjet-Oroszország területén ismét előtérbe került. Egyelőre azonban a terveknél tovább alig jutottak, azon egyszerű oknál fogva, mert a kolóniák felszerelésére nem áll megfelelő pénz rendelkezésükre. A zsidók így tehát a Joint és az Ort nevű amerikai jóléti intézményekhez fordultak és tőlük várják a segílyt.

A szovjet-kormány földmívelésügyi népbiztossága az odesszai kormányzóságban ötvenhét-ezer acre, Ukrajna többi részében nyolcvanezer acre és Fehér-Oroszországban huszonegyezer acre földet bocsát a zsidók rendelkezésére. Az első három évben a földek adómentesek. Krimban is százezer aceret bocsátanak a zsidó telepesek rendelkezésére, itt azonban egyelőre adót kellene fizetni. A kormány magánosoknak semmiképen sem adná ki, hanem csak szövetkezeteknek ezeket a földeket.

Mialatt a zsidó telepesek berendezik gazda-

ságukat, mentesíttetik a hadiszolgálat alól. A kormány a következőkben van segítségére a kolónistáknak olcsó szállítási díjak, továbbá ezernégyszáz ház felépítésére szolgáló ingyen fa. A petróleum és benzín eladási árának felét fizeti, az állami gépgyárból beszerzendő gépekért pedig hároméves kamatnélküli hitelkredményt adnak.

A Joint — amerikai értesülések szerint — hajlandó rendelkezésre bocsátani a telepítések javára nagyobb összeget, de csak abban az esetben, ha saját emberei felügyelete mellett bonnyolítják le ezt a tranzakciót. Ez különösen azért fontos, mert a multban, amikor a Joint a zsidó árvák és inségesek számára nagyobb összegeket küldött Oroszországba, a pénzeket kommunista könyvtárak megszervezésére és felállítására használták fel. Dr. Rosen, a Joint igazgatója már el is utazott Oroszországba, hogy a helyszínen vizsgálja meg a zsidó telepesek ügyét.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidó ság napilapja
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Két hitvallás, amely a föld lakott területének legnagyobb részén uralkodik: a kereszténység és az izlamizmus, a héberek hitvallására támaszkodik és enélkül sohasem keletkezett volna sem a kereszténység, sem a Korán. Igen, bizonyos tekintetben ellentmondást nem tűrően igaz, hogy a zsidó vallásnak köszönhetjük annak az emberi felvilágosultságnak nagy részét, amelynek manapság birtokában vagyunk.

Szombat

5685 Niszán 3
Heti szidra:
Vajkora.
1925 március 28

„Schiller: Die Sendung Mosis“
A zsidók vallása, a maga teljességében, a szolgaság gyűlöletén és a szabadság szeretetén alapul. Jisraél istene a biblia minden lapjáról feléjük kiáltja: „Én vagyok az Ur, a te istened, aki kiszabadítottalak Egyiptomból a szolgaság házából“
Rudolphe Cremieux

A zsidóság, mely a multban olyan jó szolgálásokat tett, a jövőben is hasznára lesz az emberiségnek. Hasznára lesz az igaz ügynek, a szabadság eszméjének, a modern haladásnak. Minden zsidó született hive a haladásnak; lényének benső összetételében az. A zsidók ellenségei, közelebbről szemügyre véve őket, egyúttal a modern szellem ellenségei is. A szabadgondolkodás dogmájának megalapítói a vallásban: a zsidó próféták. Egyszóval: a tisztult hitvallás, amelyet mint a majdani, az egész emberiséget egybefűző köteléknek sejtünk, a Jesaias vallásának megteljesülése lesz, ez az eszményi és minden keverék salaktól megtisztított vallás. A földi paradicsom, vagyis a próféták által hirdetett örök békének, boldogságnak és testvériségnek korszaka, az egész emberiségnek, Izrael istenvallásához való csatlakozásból fog kisarjadjani.

E. R. Renan: „Zsidóság és kereszténység“

— Az újságírók szombati bálja. Szokatlanul nagy érdeklődés előzi meg a kolozsvári újságírók ezidei bálját, mely az újságíró klub ez alkalomra három teremmel bővített Monostori-uti helyiségeiben lesz. A bál zártkörű lesz, a meghívók már szétmentek. A bál teljes jövedelme az újságírók „Székely János özvegy-és árva alapja“-nak fundamentumát fogja megvetni és a megnyilvánuló társadalmi érdeklődés az áldozatkétség minden várakozáson felül biztosítja a kitűzött nemes cél megvalósulását.

— A legújabb pénzügyi botrány Németországban. Berlinből jelentik: Az államügyészség intézkedésére letartóztatták von Karlovitzot, aki annak a nemesi konzorciumnak volt tagja, amely az Állami Záloglevél Bankkal összeköttetésben állott. A porosz országgyűlés vizsgálóbizottsága a bank terhére elkövetett visszaéléseket alaposan átvizsgálta és megállapította, hogy további eljárásnak van helye. A legújabb pénzügyi botrányban a vizsgálat különösen súlyos következményekkel járt Herr von Karlovitzra, akit ezért le kellett tartóztatni.

* A „Magyarság“ legújabb száma szombaton délelőtt jelenik meg. A népszerű politikai hetilap tartalmából kiemeljük: Mi az álláspontja a Magyar Párt vidéki tagozatainak a kalotaszegi határozatokkal szemben? Csucsától Szászrégenig. Milyenek az esélyei Gyárfás Elemérnek Gyergyószentmiklóson? Stb. A friss, harcos és elevenhangú lap azonkívül telve van érdekes politikai, társadalmi és művészi riportokkal. Ára 5 lej. Kapható minden elárúsító helyen.

— Hock János Jugoszláviában. Belgrádból jelentik: Hock János, a magyar Nemzeti Tanács volt elnöke, az egykori Budapest-Józsefvárosi apátplebános és országgyűlési képviselő, aki emigrációs éveit Bécsben tölti, tegnap Belgrádba érkezett. Hock János Belgrádban, Újvidéken, Szabadkán, Zentán, Zomborban és Nagybecskerekén társadalomtudományi előadásokat fog tartani. Hock János előadásai iránt a szerbség is nagy érdeklődést tanúsít.

— Esküvő és emlékvatás. Két közlemény futott be ma lapunk szerkesztőségébe, amit így hidegen, szokványos regisztrálással nem adhatunk tovább. Dr. Eisler Mátyas, a kitünő zsidó tudós és nemesszívű emberbarát házában a megpróbáltatás kemény évei után bevonul a boldogság tavaszi derűje. Leánya, Lili e hónap 31-én, kedden délután fél 4 órakor tartja esküvőjét a Ferdinánd király-uti zsinagógában dr. Sonnenvirth Ferdinánddal. A főbbi nem küld ki külön meghívót és ugyancsak ezen az uton értesíti hivatát, hogy az esküvőt megelőző napon, hétfőn délelőtt fél tizenkét órakor tartják a házsongárdi zsidó temetőben dr. Eisler Mátyasné és Magdi leánya siremlékének fölavatását. Mélyszégyen, halk fájdalom rezzen meg e hir nyomán mindannyiunkban, akik ismerték a kiváltságosan nemes és drága két emberpéldányt és egyetlen kívánságunk, hogy a ház fölé, ahonnan a nagyasszony és Magdi olyan megröndítő módon váltak megboruljon immár a megbékélt boldogság nap, sítése.

— Kibékültek az olasz és magyar vívók. Budapestről jelentik: A Nemzeti Kaszinóban szerdán értekezlet volt az olasz és magyar vívószövetségek megbízottai között. A tárgyalások megegyezésre vezettek s a kiadott jegyzőkönyvben az olaszok megbízottja kijelenti, hogy az olasz vívószövetség ösztönösen sajnálja az olimpiádon történt incidens és rosszalja Puliti eljárását, aki súlyosan megsértette a magyar vívószövetség képviselőjét. Az évtizedes barátság tradíciójától áthatva, az olasz vívószövetség reméli, hogy a magyar vívószövetség ezt a nyilatkozatot teljes elégtételként elfogadja. A magyar vívószövetség megbízottjai ezzel szemben kijelentik, hogy örömmel fogadják az olaszok nyilatkozatát és remélik az évtizedes jóviszony helyreállítását. A magyar vívók ezek után támogatni fogják az olimpiai vívószövetségnek az olaszok kérését, hogy Puliti kizárását szüntessék meg.

— Tordaaranyos- és Krassószörény-megyék területét megváltoztatják. Tordáról jelentik: Már régebben felmerült az a terv, hogy Tordaaranyosmegyét megszüntetik és a környékbeli megyékbe beolvasztják. A megye vezetői mindent elkövettek a terv megakadályozására, ami eredménnyel is járt, amennyiben a megye vezetőségéhez értesítés érkezett arról, hogy az új közigazgatási reformjavaslattal kapcsolatban elejtették a megye felosztására vonatkozó terveket. A megye beolvasztása helyett most azt tervezik, hogy Alsófehér- és Kolozsmegye egyes részeivel Tordaaranyosmegyét meg fogják nagyobbítani. Alsófehérmegyéből az újvári járást és Abrudbánya községet, Kolozsmegyéből Fráta, Szopor, Mezőőr, Ajtón és Röd községeket csatolnák Tordaaranyosmegyéhez, a hozzá tartozó falvakból pedig 12 községgel Kolozs- és Marostordamegyéket egészítenék ki. A megnagyobbított Tordaaranyosmegye kilenc járásra lenne beosztva a jelenlegi öt helyett. Ugyancsak terv merült fel arra vonatkozólag is, hogy Krassószörénymegyét, melynek területe majdnem nagyobb Bukovina területénél, közigazgatási szempontból ketté osszák. A terv szerint a megye első részének székhelye Lugos maradna, másik részének pedig Oravicabánya.

— Tasmánia elnöke képviselőnek lépette föl feleségét és anyósát. Sidneyből jelentik: Az ausztráliai lapok gunyos hangon írnak arról, hogy Lyon tasmániai elnök a legközelebbi parlamenti választásokra felleptette képviselőjelöltnek a feleségét, sőt anyósát is. Csufolódva elmélkedik a sajtó arról, hogy milyen lesz ennek a családnak a háztartása, hogy fel fog borulni a házi béke, ha mind a hárman a politikára adják magukat.

— Elégett gyermek. Fejérd kolozsmegyei kisközségből megdöbbenő esetről ad hirt a csendőrorróság. Gogan Augustin három és fél éves gyermek beleesett a szülei által meggyújtott burjáncomóba s mivel a házbeliek nem voltak odahaza, teljesen odaégett. A hatóság megindította a vizsgálatot, hogy megállapítsa, kit terhel a felelősség.

— Aviva kulturdélután. A kolozsvári Aviva zsidó leányegyesület vasárnap, folyó hó 29-én délután 5 órai kezdettel a Calea Regele Ferdinánd-uti zsidóiskolában Csernichowszky-előadást tart. Előadó: Grünfeld Ella. Vendégeket szívesen lát a rendezőség. Belépő díj nincsen.

— Pusztító vihar dühög a spanyol partokon. Madridból jelentik: A Földközi-tengeren nagy vihar dühög. Több kikötőben a gátak sok kárt szenvedtek. Különösen Malagában volt jelentékeny a pusztulás. A vihar sok hajót a sziklához csapott, ahol szétzúzódtak.

— Külföldiek magyarországi tartózkodása. Budapestről jelentik: „Az Ujság“ című napilap értesülése szerint a magyar belügyminisztériumban a külföldi állampolgárokat illetőleg fontos rendelet készül. E rendelet szerint Magyarország egész területén, bármely helységben, külföldiek hatvan napig jogosultak tartózkodni anélkül, hogy a hatóságoknál jelentkezniök kellene. Az idézett lap szerint a rendelet legkésőbb május hó elsején életbe fog lépni.

— Elítéltek egy gyujtogatót. A kolozsvári törvényszék Bohatfel-büntetőtanácsa egyévi börtönrre ítélte Pascalán Lázár visáki parasztembert, aki Panicán Dumitru gazdának felgyujtotta szénakazalját a mult év júniusában. A két parasztember régóta haragban volt egymással s Pascalán a gyujtogatással vélte kielégíteni bosszúját. Ugy az ügyész, mint az elítélt megnyugodott a törvényszék ítéltetésében.

— Hólabda-rendszeri adakozás. Kulinyi Etta (Cluj) és Spitzer Vilmos (Oradeamare) eljegyzése alkalmával Schwarz Lajosné urnő kezdeményezésére hólabda-rendszerrel különböző jóléti intézmények javára 1640 lej gyűlt össze.

— Titkos kommunista fegyverraktár találtak a newyorki Cityben. Newyorkból jelentik: A rendőrség házkutatást tartott a City egy épületében, ahol titkos kommunista helyiséget sejtettek. A házkutatás meglepő eredménnyel járt. Több orosz letartóztattak és egész fegyvertárat: 30 fegyvert, 50 revolvert és 25 kardot találtak.

— Cuza bukaresti látogatása. Bukarestből jelentik: Cuza professzor ma Bukarestbe érkezett. A hatóságok minden óvintézkedést megtettek az esetleges zavargások megakadályozására. Cuza professzort az állomáson hiveinek nagy tömege várta, akik elkísérték a közoktatásügyi minisztériumba, ahol Cuza azt kérte, hogy pörét feltétlenül folytassák le. Anghelescu miniszter Cuza kérését elutasította.

— Elfogtak egy kolozsvári betörőt Budapestben. Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy néhány nappal ezelőtt a nagykarolyi rendőrség egy Kocsis nevű csavargót fogott el, akiről azt hitték, hogy azonos Pötör Gyulával, Leirer Amália körözött gyilkosával. Miután kiderült, hogy ez a feltevés téves, a rendőrség Kovács Gyulát szabadon bocsátotta. Tegnap Kovácsot a budapesti államrendőrség fűlelte le. Megállapították, hogy bár semmi köze sincs a gyilkos Pötörhöz, a nemzetközi betörővilágban egész jó neve van. A notórius betörő legutóbb a kolozsvári hatóságok kezeiből ugrott meg. Bünlajstromát most állítják össze.

— A budapesti fővárosi választásokat májusra halasztották. Budapestről jelentik: A „Magyar Hírlap“ értesülése szerint a belügyminiszter megváltoztatva eredeti tervét, a fővárosi választások dátumát április huszonnyolcadikáról május közepére toltta ki.

* Biztosítsuk életünket és vagyonunkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nál. Képviselet az ország minden helységében.

* Orvosi hír. Dr. Siegelmann szemorvos a bécsi egyet. szemklinika volt orvosa, rendelését Tg.-Mures Strada N. Ganea 3. szám alatt (Marosvásárhely, Knöpfler Vilmos-utca) megkezdte.

— Az izraelita nőegylet teadélutánja. A kolozsvári jótékony nőegylet napközi otthona fentartására e hó 29-ikén, vasárnap, délután 5 órai kezdettel a Newyork nagytermében műsoros gyermekdélután rendez. A műsor főleg bájos gyermekek által előadott táncszámokból áll, melyeket Radnayné Pényes Janka nagy gonddal tanított be. A rendezőség pontos megjelenést kér.

NYILTTÉR

E rovatban közöltékért a szerkesztőség semmi-nemű felelősséget nem vállal

Nyilatkozat.

Alulírott Goldberger Sári a Victoria varroda tulajdonosa (Str. Regina Maria 24.) közli, hogy Wolf Jakab, aki a Victoria varroda nevében tartom és hozzájáruláson nélkül különböző hiteket vet igénybe, nincs jogosítva arra, hogy a Victoria varroda nevében eljárjon, hiteleket igénybe vegyen, váltót aláírjon, vagy bármily kötelezettséget vállaljon. Nevezett munkák vállalására s inkassora sem jogosult.

Ennélfogva a Victoria varroda Wolff Jakab által vállalt kötelezettségeket teljesíteni egyáltalán nem fogja.

Cluj, 1925. március 27.

Goldberger Sári,
a Victoria varroda tulajdonosa
(Str. Regina Maria 24.)

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-
butort, zongorát

akar venni, ne Marosvásárhelyre és tekintse
sajnálja az utat SZÉKELY ÉS RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermek,
asztalok furniárszükségeit legolcsóbban itt szerezhetik be

Párisi központunktól

állandóan érkeznek
a tavaszi időnyre

Szövetek, női felöltőknek.
Szövetek női kosztümöknek
Szövetek női ruháknak
„Rodie” szövedek.

Selymek

utolsó ujdonságok
ruháknak, kosztümöknek, felöltőknek.

„AU PRINTEMPS“

áruházban, Cluj, Str. Memorandului 11.
Lloyd 3246

KOZGAZDASAG

**Ujból életrekelt
a nemzetközi fakartell**

Emelkednek a faárak

(Cluj-Kolozsvár, március 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A világiaci faárak az utolsó néhány hét folyamán jelentős mértékben emelkedtek. Ezt a hosszmozgalmat és az azzal együttjáró fapiaci helyzetet jelentős mértékben befolyásolja az a körülmény, hogy újjászervezett formájában ismét életrekelt az Acordó R. T., azaz a Középeurópai Fakartell. Az Acordó R. T. már a világháború kitérőse előtt is fennállt és akkor székhelye az osztrák fővárosban, Bécsben volt. Ez a részvénytársaság felölelt minden jelentős boszniai, romániai, erdélyi és galíciai nagy faipari vállalatot. Az Acordó R. T. tulajdonképpen egy árkonvenció volt, amely az összes exportpiacokon a faárakat szabályozta és a tengerentúli fapiac egész helyzetét irányította. A háború kitérősevel egyidejűleg természetesen az Acordó R. T. automatikusan beszüntette működését.

Amikor az ismert Rosenberg-cég átvette a Foresta-konzern vezetését, amely felöleli Erdély és Nagyrománia termelésének legjelentékenyebb részét, újból foglalkozni kezdtek azaz a tervvel, hogy az Acordó R. T. elkezdje

működését.

Az árkonvencióban most helyet foglal az Ofa, a híres nagy boszniai Eisler és Orthlieb fatermelő cég is, amely új konvenció főleg Egyiptomra állapította meg az árakat. Ezenkívül Görögországra is vonatkozik ez, amely két állam tudvalevőleg a legnagyobb fogyasztó. Az egyezmény első ármegállapítása, amely igen magas volt, Egyiptomban meglehetősen erős ellenállásra talált, újabban azonban ez a piac már kezdi az árakat elfogadni. A faiparban ezidő szerint fennálló bérharok és más közreműködők miatt a termelést redukálták, úgyhogy ennek következtében is erős áremelkedés tapasztalható. Galacban például az árak köbméterenként az utolsó négy hét alatt 150-300 lejjel emelkedtek és ez már a konvenció munkája, de amely csak azért sikerülhetett, mivel természetesen szükséglet is tapasztalható. Befolyásolja az árakat az is, hogy a nagy fa-kereskedelmi cégek összevásárolták a kisebb cégeknél található tételeket, úgy, hogy az árakat néhány világcég dirigálja, amit kisebb cégek nem befolyásolhatnak.

¶ Románia lesz Magyarország egyedüli szállításója. Bukarestből jelentik: Az elmúlt hét folyamán Bukarestben tárgyalások kezdődtek a román, magyar és bolgár sójövődék-képviselők megbízottai között az irányban, hogy Magyarországot és Bulgáriát Románia lássa el sóval. Magyarország sószükségletét ugyanis eddig Németországban szerezte be és most fuvarkölttség megtakarítása szempontjából a közelebb eső Romániából szeretné biztosítani sószükségletét. Mint ismeretes, Románia Jugoszláviával is olyan megállapodást létesített, amely szerint Románia egyedül látja el sóval Jugoszláviát.

¶ Rendelkezés az osztlékadó befizetéséről. A kolozsvári pénzügyigazgatósághoz ma érkezett le a pénzügyminiszter azon leirata, amelyben a pénzügyminiszter felhívja az igazgatóságok figyelmét arra, hogy az egyes pénzügyintézetek, részvénytársaságok és nyilvános elszámolásra kötelezett vállalatok még mindezekig nem fizették be az elmúlt évben már esedékessé vált osztlékadójukat. Ennek megszüntetésére a pénzügyminiszter elrendeli, hogy az intézetek és nyilvános elszámolásra kötelezettek osztlékadójukat legkésőbb a közgyűlést követő elsejéig befizetni tartoznak, tekintet-

nélkül arra, hogy az osztlékok kifizetése milyen időpontban történik. A pénzügyigazgatóságot a legnagyobb ellenőrzésre hívja fel a minisztérium és meghagyja, hogy azokkal a vállalatokkal szemben, amelyek ezen kötelezettségüknek nem tesznek eleget, a legszigorubbán járjanak el.

¶ Az erdélyi városok főzölisztet kérik Aradtól. Aradról jelentik: Arad város terményellenőrző bizottságához több kérvény érkezett a többi erdélyi városokból, amelyben régi örlésű kenyérliszt kiutalását kérik, miután Arad még mindig nagymennyiségű főzöliszt felett rendelkezik és így módjában áll a többi városok főzöliszt-szükségleteit legalább részben kielégíteni. A terményellenőrzőbizottság legutóbbi ülésén foglalkozott a beérkezett kérvényekkel és úgy határozott, hogy teljesíti a városok kérését, de csak azon esetben, ha a kérvényezők maximális áron a kért lisztmennyiség súlyának megfelelő buzamennyiséget bocsátanak Arad város rendelkezésére.

¶ A Sváb Központi Bank közgyűlése. A temesvári Sváb Központi Bank R.-t., vasárnap tartotta 30-ik évi rendes közgyűlését dr. Blaskovits Ferenc apátkanonok elnöklété mellett. Az igazgatóság évi jelentését Klotz Adám vezérigazgató terjesztette a közgyűlés elé. A jelentésből kiténik, hogy az intézet az elmúlt üzletév folyamán nagyarányú fejlődést ért el, úgy, hogy saját tőkéi a kitünő vezetés mellett megkétszereződtek, a betétek pedig a háromszorosára emelkedtek. Az elmúlt évben a Sváb Központi Bank fuziót teremtett két szombolyai intézettel, ezenkívül pedig hét helyen új fiókot létesített. A közgyűlés az igazgatóság előterjesztésére 3,067.613,60 lej tiszta haszonból a tavalyi 18 lejjel szemben 26 lej osztlék kifizetését határozta el. Az igazgatóság régi tagjainak egyhangú megválasztása után a felügyelőbizottságba Rottsching Kristófot, téglagyári igazgatót, valamint más új tagokat választottak be.

¶ A bukaresti kereskedők újabb értekezletet tartottak az üzletbérletek meghosszabbítása ügyében. Bukarestből jelentik: A bukaresti kereskedők tegnap délután két órakor értekezletet tartottak, amelyen több száz kereskedő vett részt. Az értekezleten újból erős kifakadásokkal illeték a kormány újabb lépését, amellyel az üzletbérletek meghosszabbí-

Gyomorégés, rossz szájíz

de levertség és bágyadság is igen sokszor a rossz emésztés következménye is gyorsan elmúlnak, haidőközönkint 1/2-1 pasztilla

KOPROL jóízű hashajtó csokoládét veszünk be.

Ügyeljünk a KOPROL névre, mert mint minden jó cikket, a KOPROL-t is utánozzák és hamisítják. Minden dobozon és minden papíron rajta kell lennie a KOPROL névnek, amely törvényesen véltve van.

Egyedárusítás:
Lefkovits Leopold, Satu Mare. — 1/2-es és 1/6-os ládikóban minden üzletben kapható.

★ **STERN kávépótló** ★
„csillag” ábrával védve, a babkávét legjobban pótló, vegyileg leghigiénikusabb, igen kellemes zamatu. „Stern” kávépótlógyár, Uzhorod [Ungvár]

מסדה שׁו STERN kávépótló
a rituális követelmények legszigorubb betartása mellett készült

3 kell a kisbabának: **hintőpor, erem, szappan,** de az Höfer-féle legyen.

Szomb...
tása tek...
tartja a...
a kérdésh...
nélkül fo...
addig, m...
bérletek...
Niculescu...
nek adot...
miniszter...
életbelép...
arra, h...
üzletbérle...
hogymie...
be a mir...
¶ A...
jegyési...
bank R...
egziszten...
dekében...
megkezd...
küek, an...
tendő, 20...
vények...
Ipar és...
Keresked...
Közgazd...
20.), Pol...
randulul...
barilor...
Ferdinar...
(Str. G...
tal, Erd...
Regele...
(Str. Bar...
Regele...
A...
vizapiac...
terjed...
shilling...
cseh kor...
11-55, a...
217-00,
3-90.
Buka...
885-00,
Züric...
123-435,
518-05-...
2746-25...
Prága 1...
Belgrád...
247-50,
73-00.
Pár...
U...
A v...
bajnok...
bor egy...
sikerült...
lődéssel...
kessége...
vaszi sz...
megörz...
Az...
után a...
Vasárna...
két csap...
nyörköd...
bíró de...
a KKA...
noki kü...
fogja ve...
ellen, a...
teljesít...
zést Ma...
Nem...
bajnoki...
utóbbi...
amely é...
méltó e...
Adorján...
Meg...
eldönté...
mértké...
mint an...
nyen m...
szenciá...

tása tekintetében további bizonytalanságban tartja a kereskedőket. Többen szólaltak hozzá a kérdéshez, majd kimondták, hogy szünet nélkül folytatják a megkezdett küzdelmet mindaddig, míg a kormány nem teljesíti az üzletbérletek meghosszabbítását. Az értekezlet végén Niculescu Rietz szólalt fel, aki azon reményének adott kifejezést, hogy a kormány a hétfői minisztertanácson olyan intézkedéseket fog életbeléptetni, amelyek alkalmasak lesznek arra, hogy kellő átmenetet teremtsenek az üzletbérletek teljes szabaddátételéig. Javasolta, hogy mielőtt újabb akciókhoz kezdenének, várják be a minisztertanács hétfői döntését.

† **A Kishitel- és Takarékbank részvényjegyzési felhívása.** A Kishitel- és Takarékbank R. T., amely tudvalevőleg a zsidó kisegzisztenciák hitelszükségletének kielégítése érdekében van alakulóban, részvényjegyzése már megkezdődött. A részvények 200 lej névértékűek, amelyből a jegyzésnél 30 százalék fizetendő, 20 lej alapítási költséggel együtt. A részvények a következő helyeken jegyezhetők: Ipar és Kereskedelmi Bank Rt. (Renner Palota), Kereskedelmi Hitelintézet Rt. (Piata Unirii 20.), Közgazdasági Bank Rt. (Str. Memorandului 20.), Polgári Takarékpénztár Rt. (Str. Memorandului), Ort. zsidó hitközségi Iroda (Str. Dubarilor 1.), Izr. hitközségi Iroda (Calea Regele Ferdinand 48.) Poale Czedek Egyesület Iroda (Str. G. Baritiu 18.), Zsidó Árvagondozó Hivatal, Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség (Calea Regele Ferdinand 48.), Uj Kelet Kiadóhivatala (Str. Baron L. Pop 10.), Janovitz Géza (Calea Regele Ferdinand 26.)

A mai valutapiac

A mai napon nagyon megszállard volt a devizapiac. Az áremelkedés az összes devizákra kiterjed. Az árfolyamok a következők: Osztrák shilling 30.35-30.45, magyar korona 335-333, cseh korona 6.35-6.40, francia frank 11.50-11.55, svájci frank 41.60-41.70, dollár 215.00-217.00, angol font 1035-1040, olasz lira 8.85-8.90.

Devizapiac március 27-én:

Bukarest. Devizák: Páris 11.45, Berlin —, London 10.30, Newyork 215.00, Róma 885.00, Zürich 41.50, Bécs 30.50, Prága 6.40.
Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 123.435-123.435, Amszterdam 206.75-206.75, Newyork 518.05-518.75, London 2481.12-2481.00, Páris 2746.25-2746.25, Milánó 2117.50-2120.00, Prága 1540.00-1540.00, Budapest 72.00-72.00, Belgrád 820.00-820.00, Bukarest 246.50-247.50, Varsó 100.00-100.00, Bécs 73.00-73.00.

Párisi tőzsde: Bukarest 9.00

SPORT

Universitatea—Haggibbor a CFR pályán

A vasárnapi mérkőzések kiemelkedő eseménye a bajnokcsapat találkozása a jó formában lévő Haggibbor együttesével. A Haggibbor csapatának rosszul sikerült őszi szereplése után mindenki nagy érdeklődéssel várja a vasárnapi találkozást. Külön érdekessége a mérkőzésnek, hogy mindkét csapat a tavaszi szezonban még veretlen és ezen veretlenség megőrzését mindkettő ambicionálja.

Az Universitateának utolsó gyenge teljesítménye után a mérkőzést teljesen nyitnak tekinthetjük. Vasárnap a CFR-pályára menő közönségnek tehát két csapat gyönyörű küzdelmében lesz alkalma gyönyörködni. A mérkőzés levezetésére Nagy Lajos bírót delegálták. Ezt megelőzőleg a két régi rivális, a KKASE és KMTE fogják megvívni fontos bajnoki küzdelmüket. A KMTE minden erejét latba fogja vetni, hogy utolsó kísérletet tegyen a kiesés ellen, a KKASE pedig biztosítani akarja a szép teljesítménye által ért harmadik helyet. A mérkőzést Marczinkievicz (KAC) vezeti.

Nem kevésbé érdekesek a sétatéri pályán lefolyó bajnoki mérkőzések. Itten a Victoria csapatának, az utóbbi időben erősen feljavult KAC csapata lesz, amely éppen szerdán mutatta be, hogy még mindig méltó ellenfele bármelyik csapatnak. A mérkőzésre Adorján bírót delegálták.

Megelőzően a CFR—Academia-mérkőzés kerül eldöntésre tekintve, hogy a CFR-csapat az utolsó mérkőzésen nem mutatta azt az egységes játékot, mint amellyel a bajnokság startján elindult, könnyen megismétlődhetik az Academia csapatának őszi szenzációs győzelme. A mérkőzést Pop bíró vezeti.

Legpontosabban szállít postán
Lebovits ארטה כשר **szalámigyára**
Cluj, Malom-utca 8. **Viszonteladónak nagy árkedvezmény.** Árjegyzék és hechscher kívánatra ingyen. Ugyanott husvétli zsir של פסח.
Rador No 2422

Divatosnak lenni

annyi, mint kitünni az emberek közül. Ne szeresse be ruhaszükségletét, míg nem tekinti meg

Voith & Co

divatáruházában

a külföld legutolsó szövetés selyem

ujdonságait

„Express“

Auto garage Atelier mechanic

Calea Victoriei 99. Cluj

Elvállal autó és mindennemű mechanikai szakmába vágó javításokat, villany- és gázmotor szereléseket. — Mindenkor bérautó szolgálat.

Elián

Cluj—Kolozsvár.
Telefon interurban 10-26. Urban 170.

Ajánlja כשר של פסח

borait,
szilva- és saját főzésű kisüstös **seprőpálinkáit**

Különlegessége:

Roulandi muskotályédes

koser fajborok, melyek מוה אבינדרון אינהארן אהסכמת הרה"ג אב"ד דפה felügyelete alatt állanak.

Vasárnap

folgó hó

29-én

egész nap nagy

Kiállítás

SZABÓ JENŐ

divatkülönlegességek

nagy-
áruházában.

